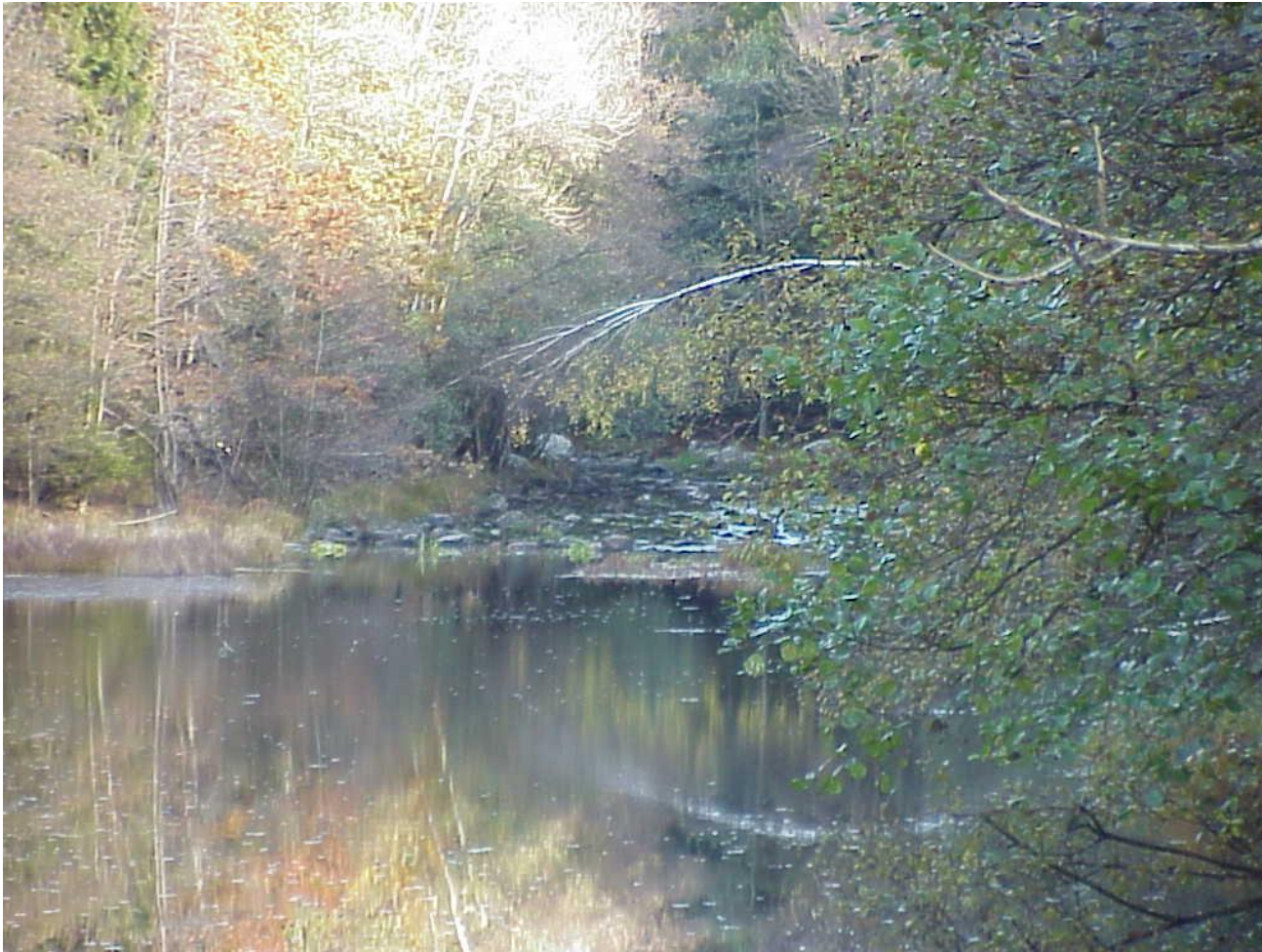
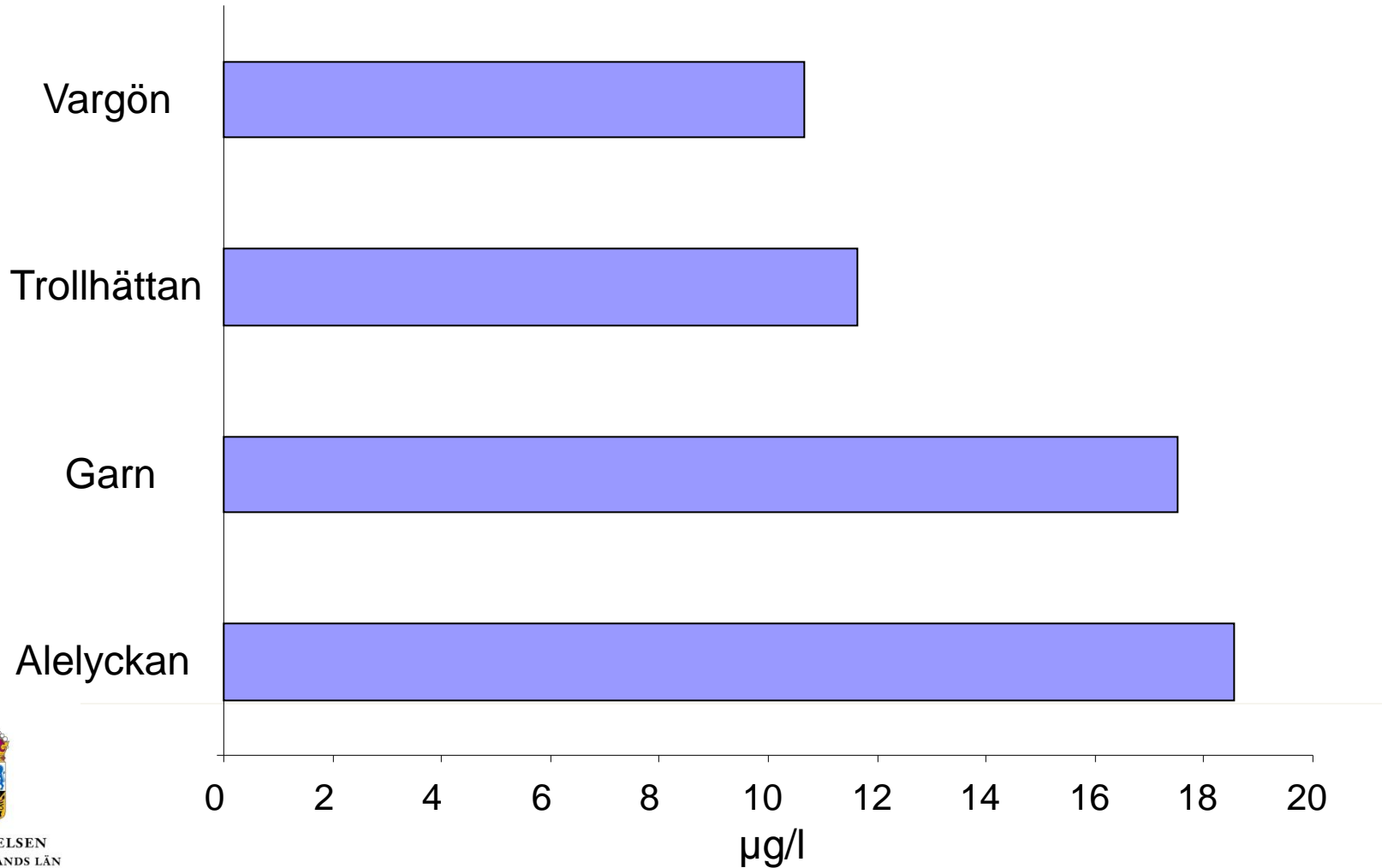

Projekt i Slumpån

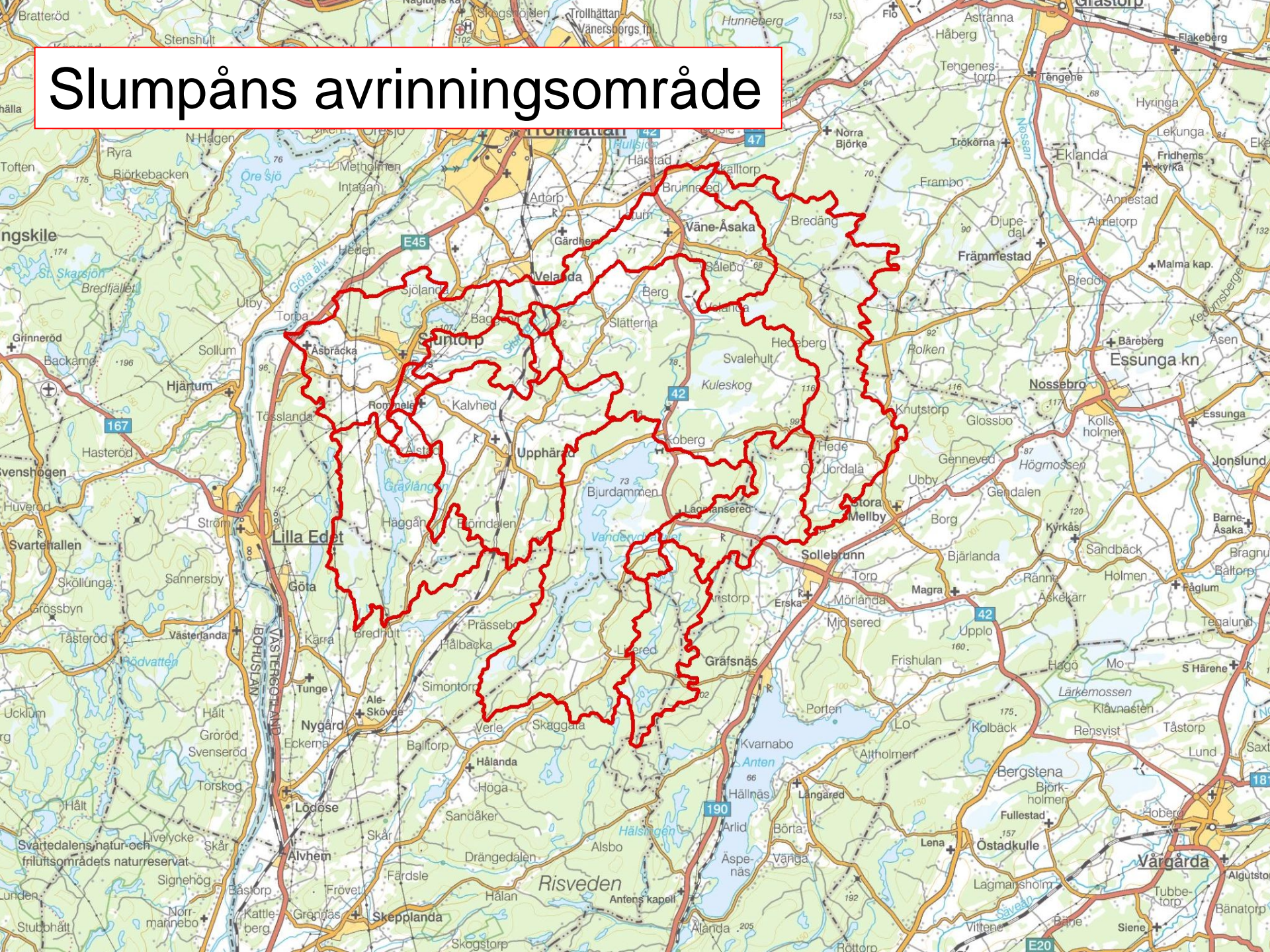

Total-Fosforhalter i Göta älv, medelvärde 2001-2010

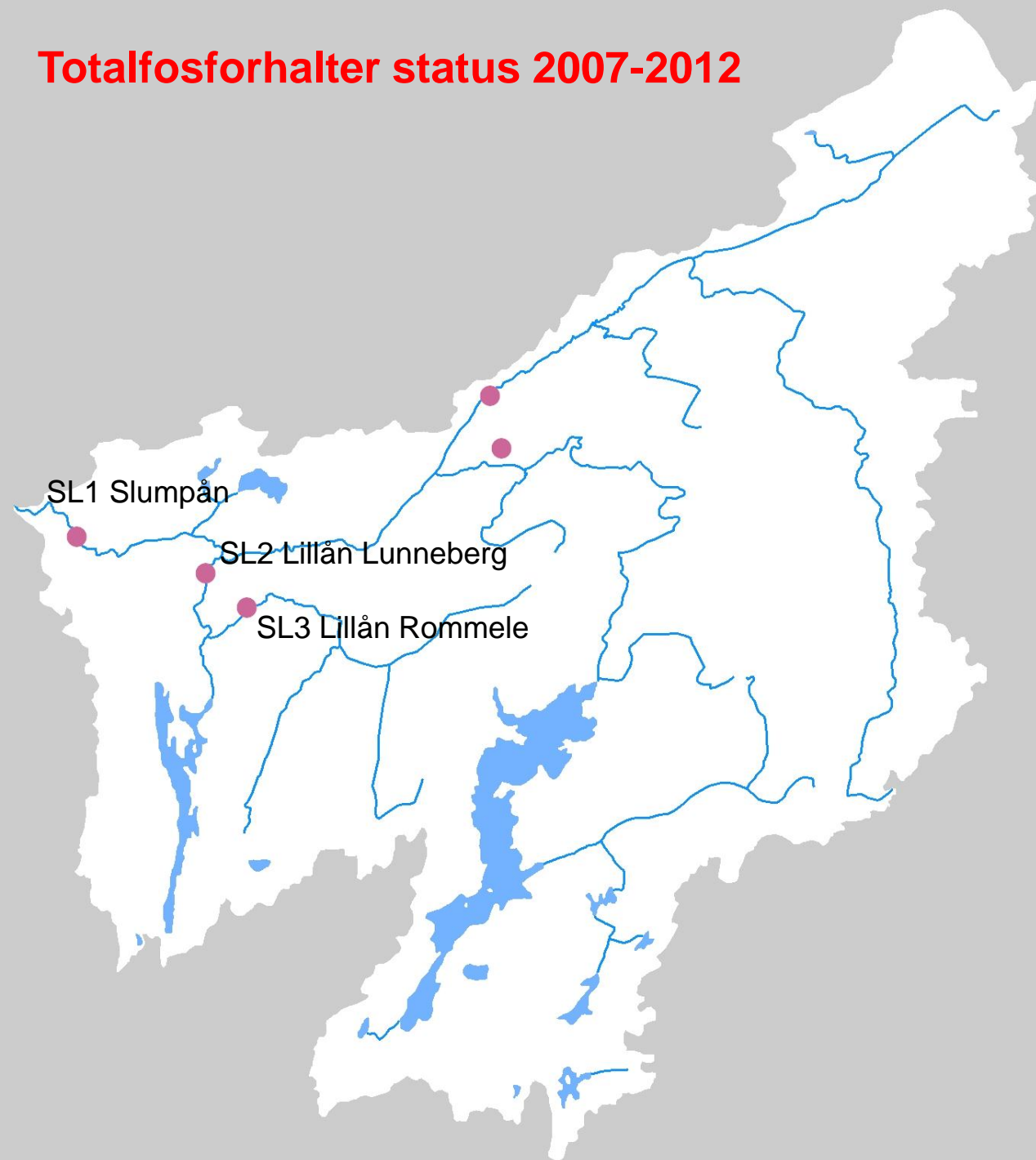

Slumpåns avrinningsområde

Totalfosforhalter status 2007-2012

SL1 Måttlig

Medelhalt: 80 µg/l

Median: 61 µg/l

Mål: <46

SL 2 Otillfredsställande

Medelhalt: 96 µg/l

Median: 66 µg/l

Mål: <46

SL3 Otillfredsställande

Medelhalt: 104 µg/l

Median: 92 µg/l

Mål: <50

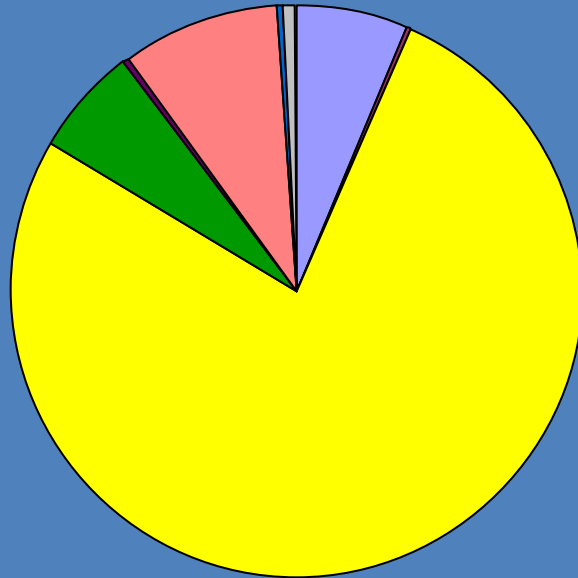
- Vad orsakar de höga fosforhalterna i Göta älvs biflöden?
- Vilka källor och risker för smittspridning till Göteborgs dricksvattentäkt finns?
- Vilken status har biologin som påverkas av näringsämnen?
- Vilka åtgärder är värda att satsa på och var har de störst effekt?
- Vad kan man lära sig av att studera ett mindre område, Slumpån, mer i detalj?

Ansökan till vattenmyndigheten i december 2010

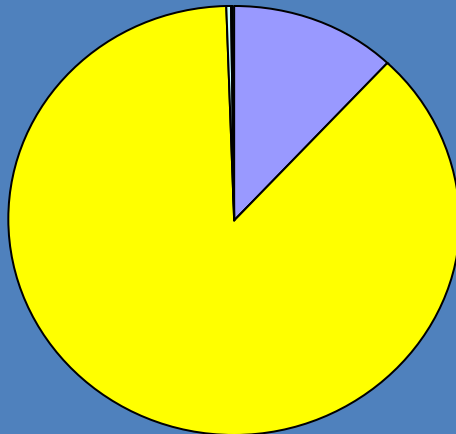
Källfördelning fosfor

- Enskilda avlopp 876 kg/år
- Reningsverk 13 kg/år
- Jordbruk 10 438 kg/år
- Skog o skogsbruk 802 kg/år
- Myr 50 kg/år
- Öppen mark 1 180 kg/år
- Vatten 63 kg/år
- Dagvatten 106 kg/år

Summa 13 527 kg/år

Källfördelning fosfor antropogent

- Enskilda avlopp 876 kg/år
- Reningsverk 13 kg/år
- Jordbruk 6 462 kg/år
- Hygge 20 kg/år
- Dagvatten 25 kg/år

Summa 7 396 kg/år, dvs 55%

Ett års provtagning av näringsämnen och mikrobiologi, provtagning gjordes vid högflöden

7 Lokaler i Lillån

8 biflöden till Lillån

3 lokaler i Slumpån

+kiselalger på 3 lokaler

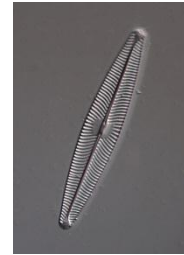

5. Slumpån, Ballsered, SL 1

2011-09-29

Län: 14 Västra Götaland
 Kommun: -
 Koordinater: 6458800/1285400
 Provtagningsmetodik: SS-EN 13946
 Provtagning: Iréne Sundberg
 Organisation: Medins Biologi AB
 Analysmetodik: SS-EN 14407
 Artanalys: Iréne Sundberg
 Provpplats: vid södra brofästet

Beskuggning: <5 %
 Vattennivå: hög
 Vattenhastighet: lugnt
 Grumlighet: grumligt
 Vattenfärg: färgat
 Vattentemperatur: 12,9°C
 Prov taget från: växt
 Antal borstade stenar: -

Resultat kiselalger

Resultat index och klassning		Statusklassning (näringssämnen och organisk förorening)	
Antal räknade skal: 424	IPS: 13,2 (klass 3)	MÄTLIG STATUS	
Antal räknade taxa: 87	TDI: 53,4 (klass 2 - 3)		
Diversitet: 5,37	% PT: 22,4 (klass 4)	Statusklassning (surhet)	
EK (IPS): 0,67 (klass 3)	ACID: 6,05 (klass 2)	NÄRA NEUTRALT	

Kommentar årets undersökning
 I Slumpån hamnade IPS-indexet i klass 3, måttlig status. Andelen föroreningstoleranta organismer (%PT) var förhöjd, vilket stämmer med klassningen. Antalet räknade arter var mycket högt, liksom diversiteten.

Surhetsindexet ACID visade nära neutrala förhållanden, vilket tyder på ett årsmedelvärde för pH mellan 6,5-7,3. Indexvärdet ligger relativt nära gränsen mot måttligt sura förhållanden (årsmedelvärde för pH 5,9-6,5 och/eller pH-minimum under 6,4).

0,1 % deformerade skal observerades, vilket innebär ingen eller obetydlig påverkan av någon annan föroreningsbelastning än näringssämnen och organiskt material.

Jämförelse med tidigare undersökningar

År	IPS	Klass	TDI	Klass	%PT	Klass	Statusklassning (näringssämnen och organisk förorening)
2010	13,8	3	46,0	2 - 3	14,6	3	Måttlig status
2011	13,2	3	53,4	2 - 3	22,4	4	Måttlig status
Tvåårsmedelvärden							
10/11	13,5	3	49,7	2 - 3	18,5	3	Måttlig status

År	ACID	Klass	Statusklassning (surhet)
2010	5,64	3	Måttligt surt
2011	6,05	2	Nära neutralt
Tvåårsmedelvärden			
10/11	5,85	2	Nära neutralt

Kommentar jämförelse med tidigare undersökningar

Undersökningen år 2010 visade liksom 2011, måttlig status. Surhetsindexet ACID visade måttligt sura förhållanden, men indexvärdet låg dock nära gränsen mot nära neutrala förhållanden (medel-pH 6,5-7,3). Cirka hälften av kiselalgsamhället bestod av alkalifila och alkalibionta arter (de som i huvudsak förekommer vid högre pH än 7), men indexet drogs ner pga. relativt stor förekomst av det surhetståliga släktet *Eunotia* (ca 14 %). De flesta arter som noterades finns dock inte bara i näringsfattiga och sura vatten, utan även i mer eller mindre näringsrika.

Även 2010 var andelen missbildade kiselalsskal mycket liten (0,2 %).

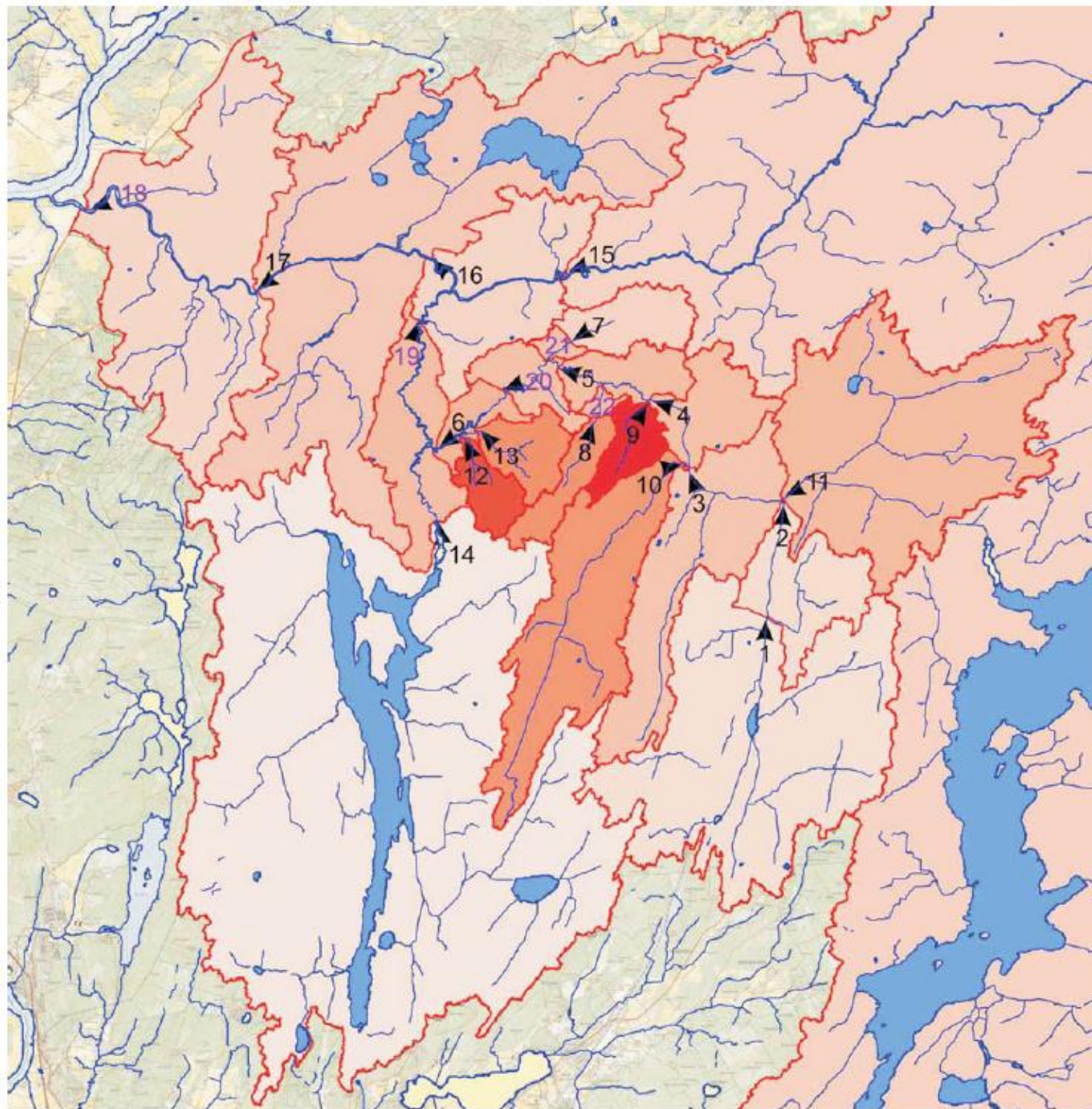
IPS

SL1, mynningen	13,2
SL2, Lunneberg	14,3
SL3, Rommele	11,8

Målsättning >14,5

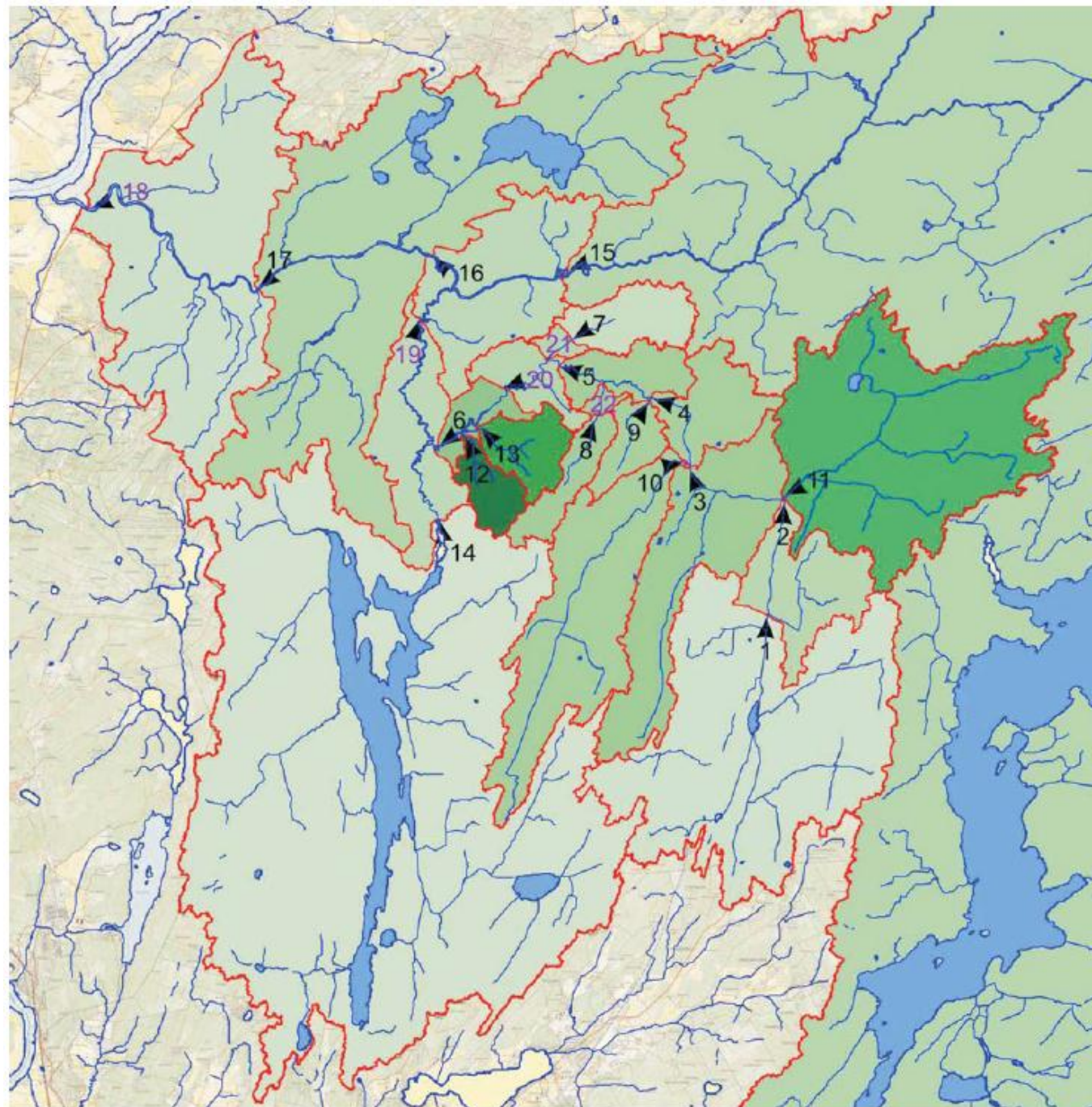

Fosforhalter

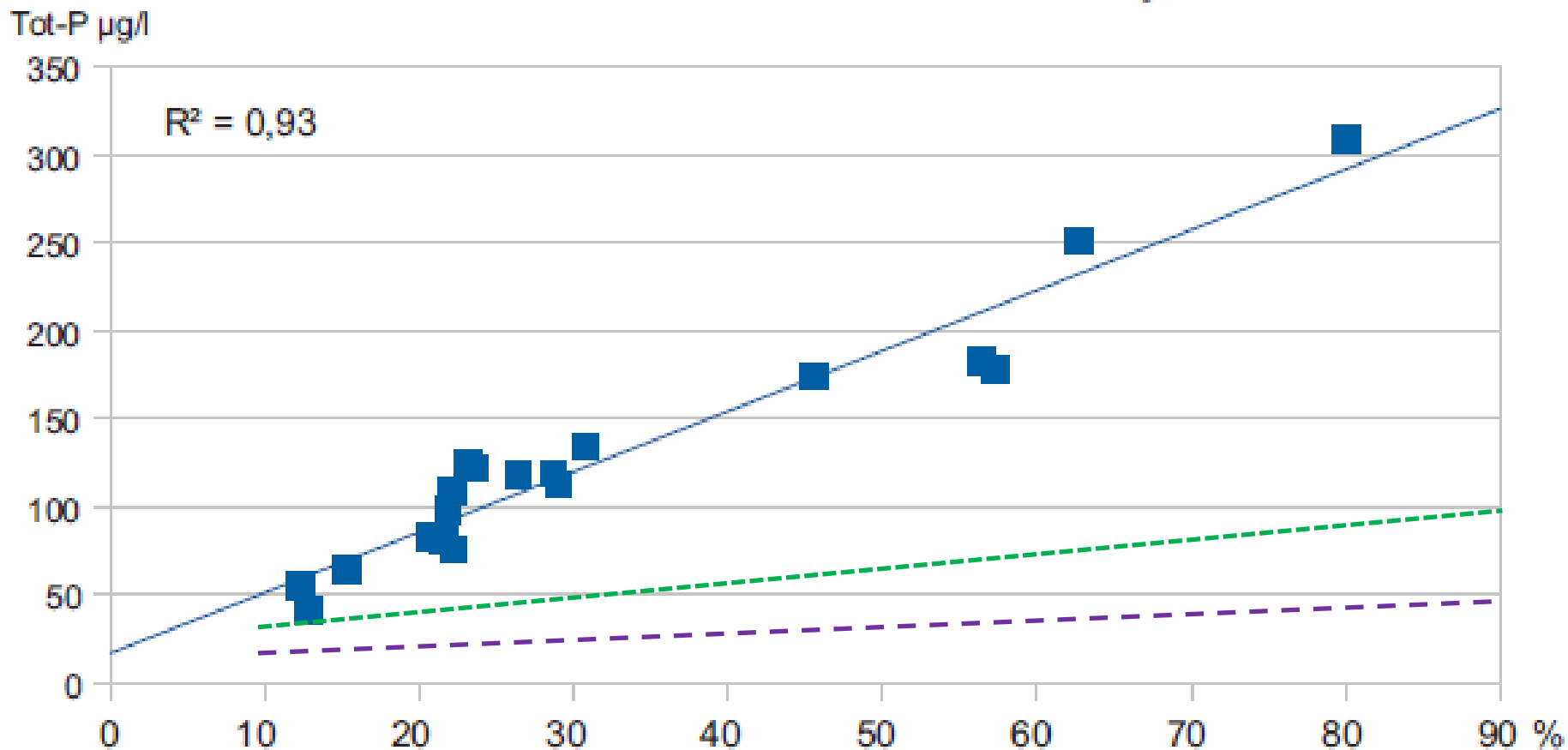

Kvävehalter

Medelvärde av totalfosforhalten mot andelen jordbruksmark

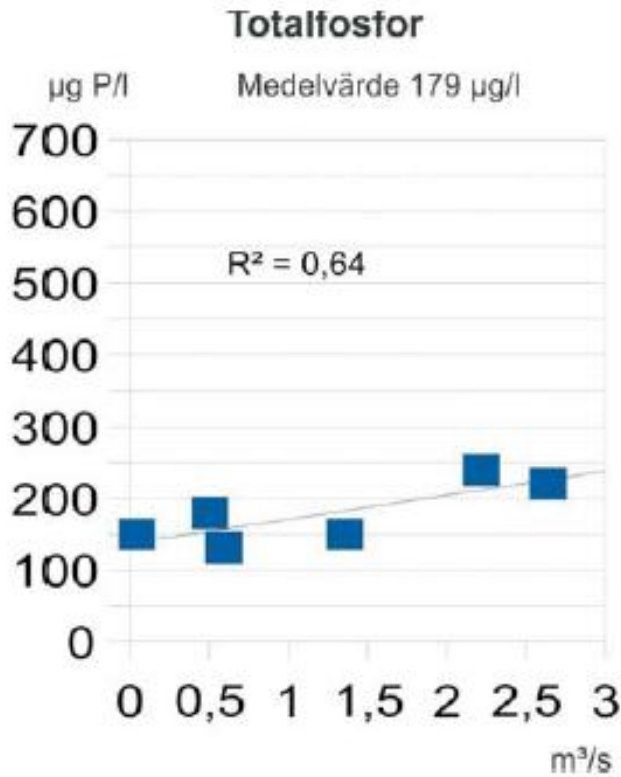

--- Referensvärde
--- Gräns God/Måttlig

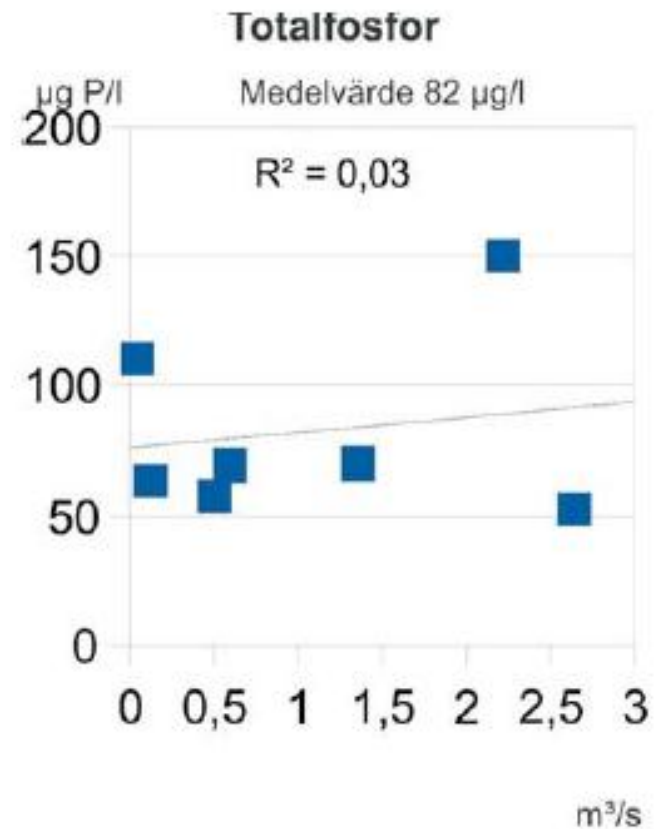

Samband med vattenföring

8. Vråstorp

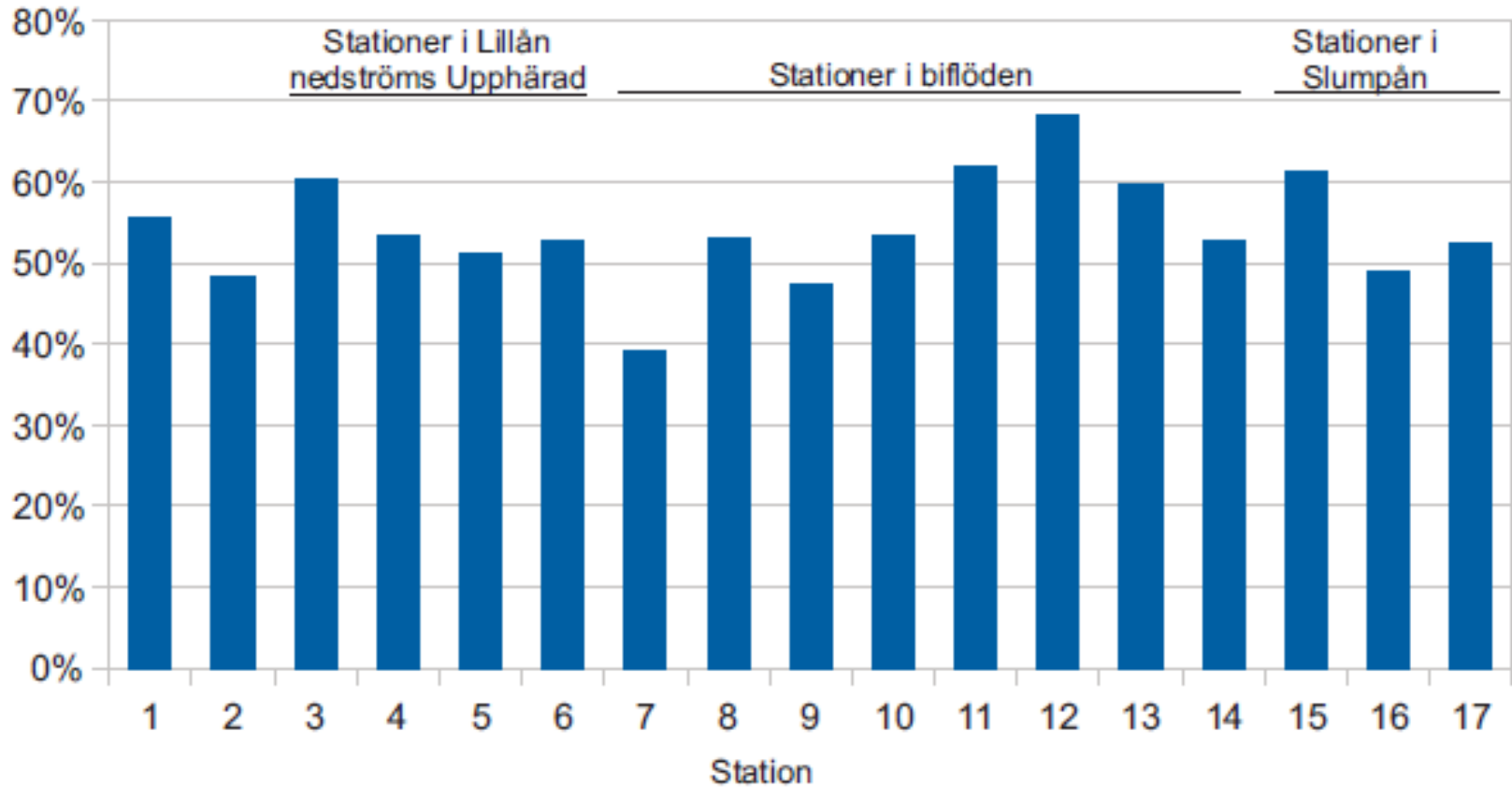

7. Frälsetorpet, biflöde

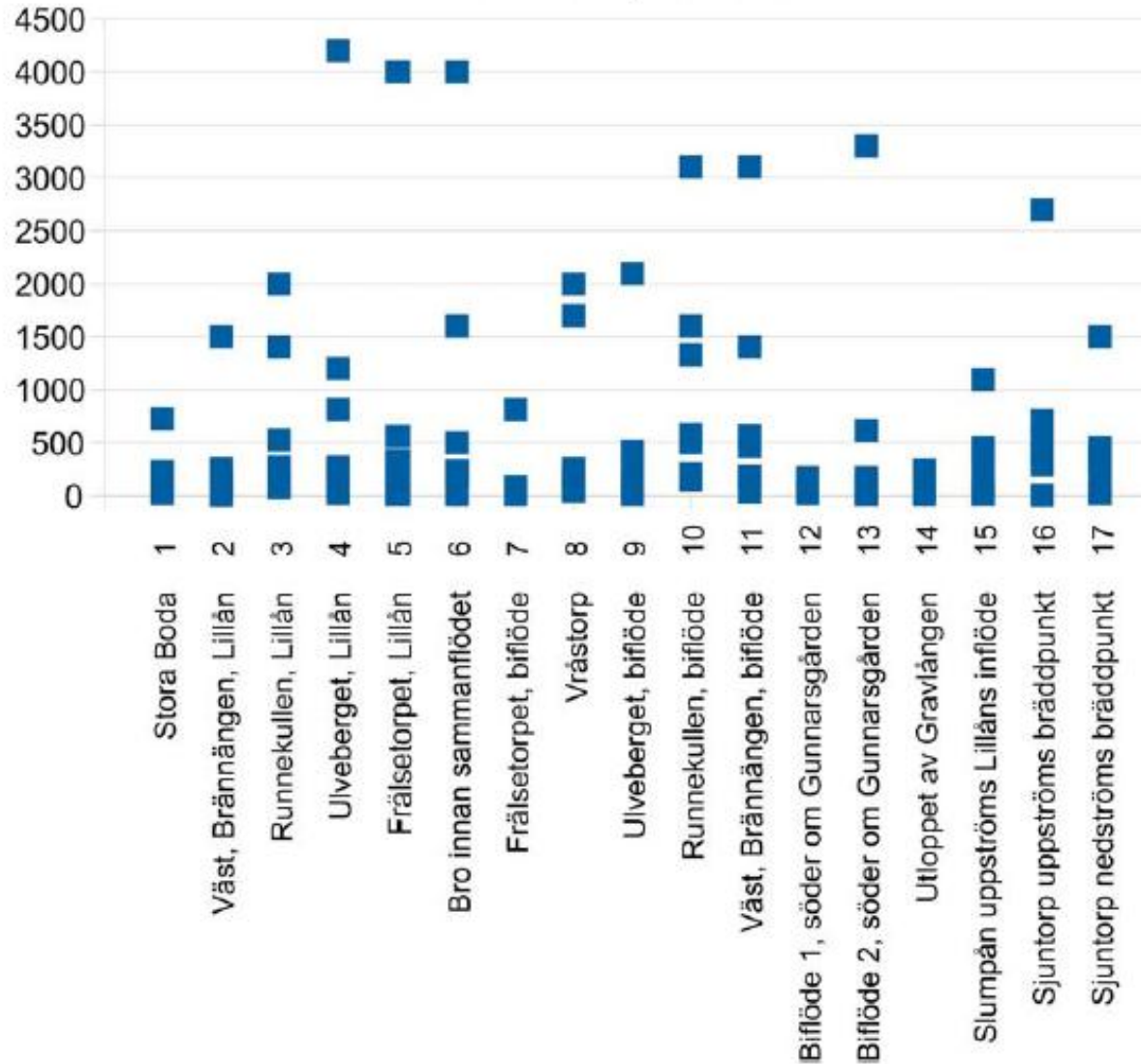

Andel partikulärt fosfor

E. coli per lokal

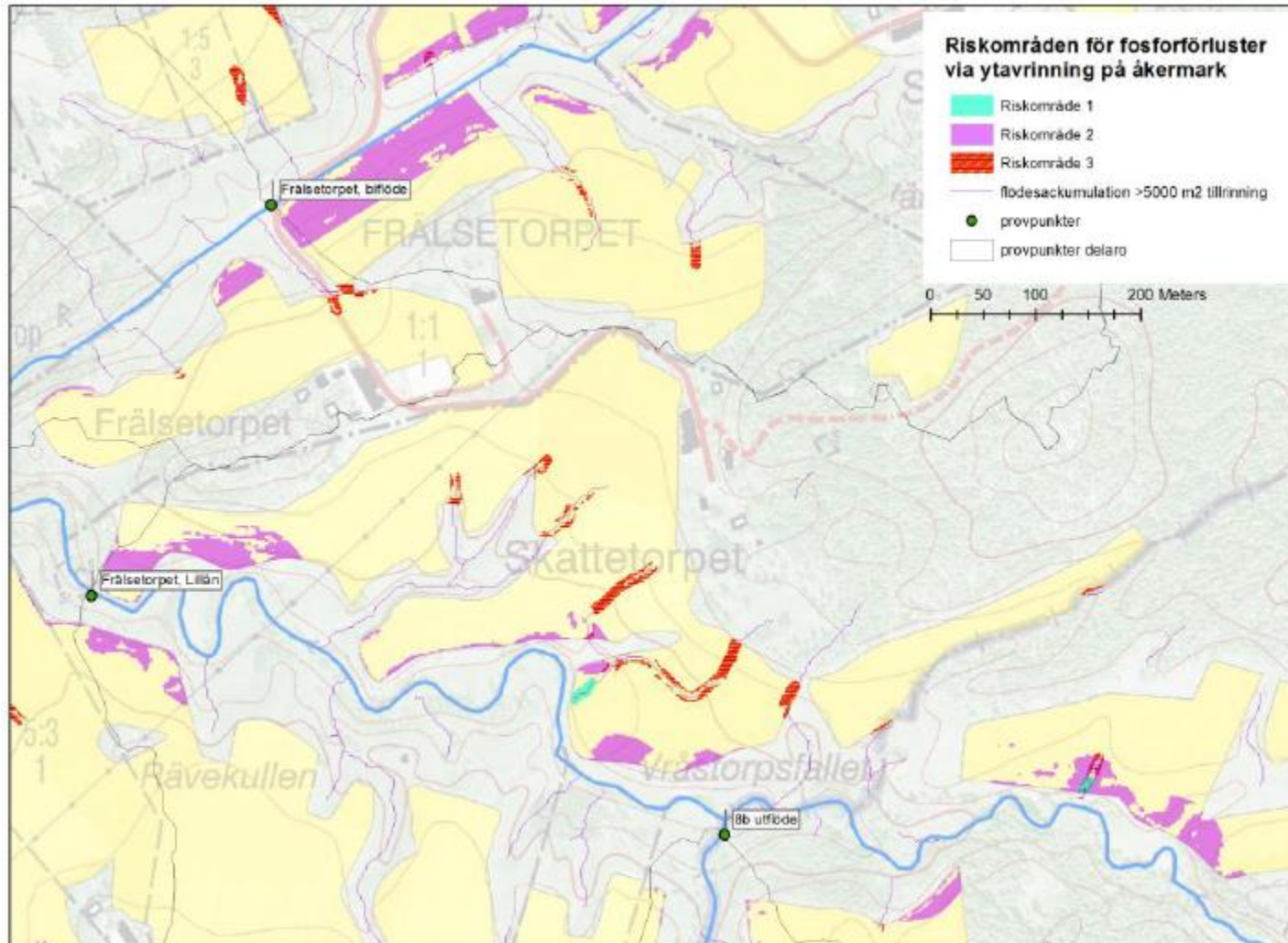

E. Colihalterna vid sex mätningar på de sjutton lokalerna.

Riskområden för fosforförluster

"90% av fosforförlusterna från åkermark sker från 10 % av arealen under 1% av tiden"

Genom att analysera digitala kartmaterial kan potentiell riskområden pekas ut beroende på:

- Markens lutning
- Markanvändning
- Jordarter
- Närhet till vatten

Typ 1. Ackumulerat flöde inom 30 m från ytvatten, områden som tar emot flöde från 5000 m²

Typ 2. 10% marklutning inom 50 m från ytvatten

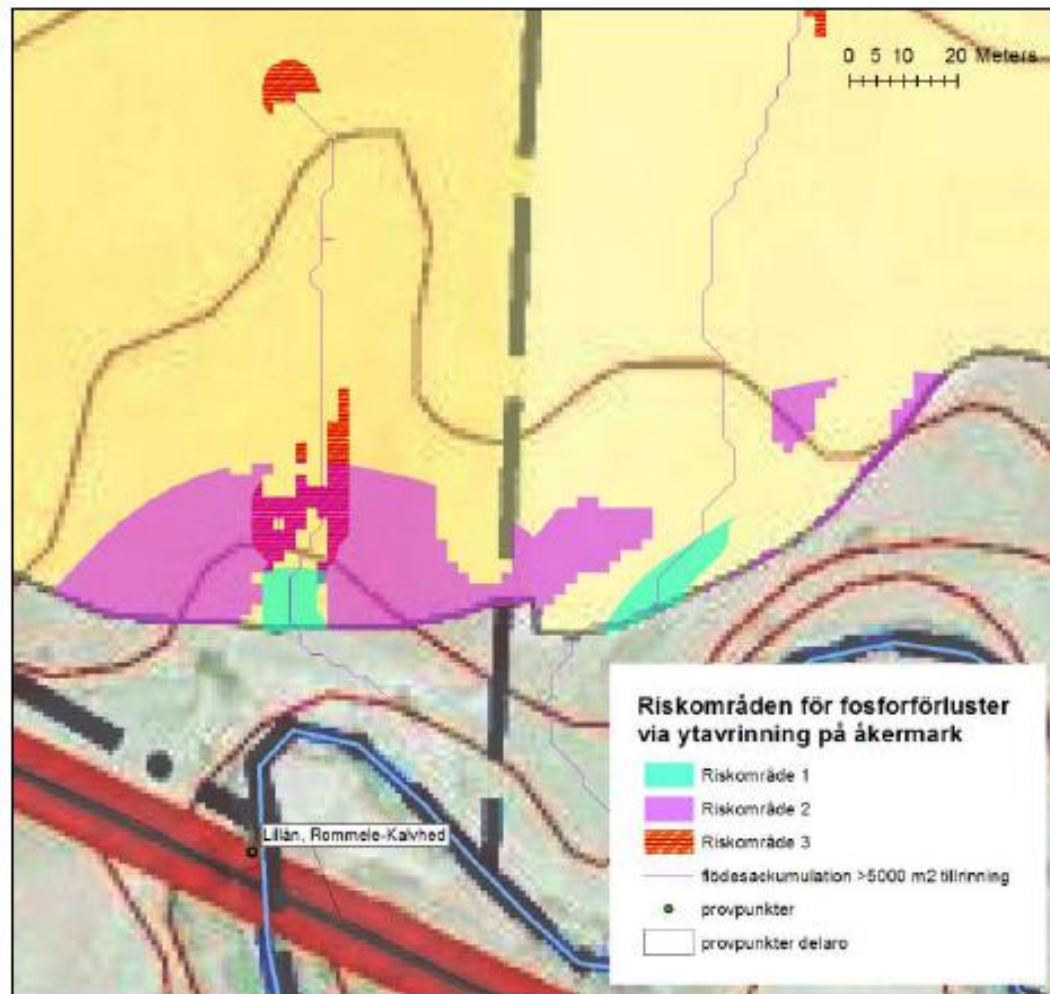
Typ 3. Ackumulerat flöde på 10% marklutning

Risk 1,2,3 på Lerjordar

Figur 15. Fotot visar åkermark norr om provpunkten Lillån, Romele-Kalvhed som fallit ut som riskområde i GIS-analysen med lutande åkermark som syns på kartan.

Möjlig användning

Var kan det vara lämpligt med motåtgärder för att motverka erosion?

”Lokalt anpassade skyddszoner på åkermark” är en av de mest kostnadseffektiva möjliga åtgärderna föreslagna i VISS

”Våtmark fosfordamm” kan anläggas för att samla upp ytavrinningen och sedimentera partikulärt fosfor

